

Regresi za kmetijske stroje

Novi predpisi o regresu za kmetijske stroje, kakor tudi o regresu za gorivo za kmetijstvo, za umetna gnojila, za sredstva za zaščito rastlin in druga sredstva za kmetijsko proizvodnjo iz industrije, imajo v osnovi dva smotra: da vzpodbude proizvajalce teh sredstev, da bi si prizadevali doseči večjo proizvodnjo oziroma znižanje lastne cene in da normalizirajo trg s temi sredstvi.

Dosedanja osnovna politika, da se regres za nakup velikih kmetijskih strojev daje samo socialističnim gospodarskim organizacijam, je ostala nespremenjena. Naša prizadevanja gredo za to, da se po tej poti poveča družbena proizvodnja v kmetijstvu. Glede na to, da pričakujemo v prihodnjem razdobju, da bodo kmetijske zadruge prvi kupci teh strojev, s katerimi bodo opravljale usluge individualnim kmetom, se ta regres posredno prenaša tudi na individualne proizvajalce. V celoti gledano je osnovna naša politika na vasi ta, da povečamo delovno proizvodnost z uporabo družbenih sredstev in da s tem onemogočimo lastnikom kmetijskih strojev izkoriščanje na vasi.

Individualni kmetijski proizvajalci bodo dobivali še dalje regres za vse vprežno kmetijsko orodje, ki v naših pogojih tvori osnovno opremo kmečkega gospodarstva. V tej osnovni politiki potemtakem ni nobene spremembe. Nekaj manjših kmetijskih orodij je bilo izpuščeno iz regresa zavse proizvajalce. Za ta sredstva nimajo pravice do regresa niti posestva, niti zadruge, niti individualni proizvajalci.

Važna sprememba v sistemu regresiranja je v tem, da se regres na kmetijske stroje ne bo več daljal v odstotku od prodajne cene proizvajalca, temveč v določenem znesku za vsak stroj. Dosedanja način regresiranja v odstotku od prodajne cene je vzpodbujal vzdrževanje cen, če ne celo njihovo povečanje. Ni bilo prizadevanj podjetij za specializacijo, v popolnem smislu besede, pa tudi kooperacija ni bila nujna, ker ker je regres vedno poplačal okrog 50% prodajne cene. Zato je tudi prišlo do tega, da je isto

orodje kakor na primer, plug, prikolico, brano itd. izdelovalo več podjetij, toda z zelo velikimi razlikami v prodajni ceni.

V novem sistemu regresiranja je bil postavljen temeljni princip: za kmetijski stroj istih proizvajalnih svojstev — isti regres. To bo vzpodbudilo proizvodna podjetja, da se bodo prilagojevala tržišču in povečevala delovno produktivnost, a da ne bodo samo brezbrizno računala, kako jim bo 50 odstotkov prodajne cene plačano iz regresa in da se bo treba boriti na trgu samo za drugih 50 odstotkov. Tako so sedaj vsa proizvodna podjetja na trgu v istem položaju, kmetijski proizvajalci kot kupci pa so v ugodnejšem položaju, da pri tekmovalstvu proizvajalcev pridejo do boljših strojev po nižjih cenah.

V zvezi s tem je določeno, da gre promet normalno, brez vpliva regresa, do zadnjega prodajalca, to se pravi, da se regres kakor pri umetnih gnojilih, izplača šele pri prodaji strojev zadnjemu uporabniku. Ta sistem izplačevanja regresa je bil pogosto kritiziran kot napačen in sicer od naših gospodarstvenikov, ki se ukvarjajo s prometom s temi

ustvarja volilka administracija, da se ustvarjajo težave pri obračunavanju, da se brez potrebe zaposlijo velika obratna sredstva itd. Toda pogosto ne vidijo bistva te spremembe, to je, da se regres pravzaprav daje za napredek kmetijstva kmetijskim proizvajalcem. Regresira se potemtakem sredstvo tedaj, ko je začelo delati, a ne tedaj, ko je odšlo s tovarniškega dvorišča v trgovsko mrežo, pa lahko še polni dve leti leži nekje v skladišču. Za skupnost, ki daje regres, je mnogo bolj koristno, da regres izplačuje tako. Ta način dejansko zahteva več administracije, zato pa donša več koristi pri normaliziranju gibanja kmetijskih sredstev v prometu.

Končno je bila z novim sistemom uvedena nomenklatura strojev in orodij, ki jih regresirajo, nove stroje pa je mogoče uvesti v regresni sistem po določenem postopku, to je na predlog inštituta za mehanizacijo in kmetijske zbornice. To pomeni, da bodo regresirali samo tiste stroje, katerih uporaba je že raziskana in njihova proizvodnja svojstva preizkušena.

M. R. J.

S kmetijskimi stroji si prizadevamo dvigniti družbeno proizvodnjo v kmetijstvu. Zato daje družba kupecem teh strojev regrese.

ZALOGE BLAGA

Taka gibanja so vplivala tudi na gibanje zalog končnih izdelkov pri proizvajalcih. Te zaloge so se letos precej povečale. To najbolj pokaže skupna vplačana realizacija (prodaja blaga) gospodarskih organizacij in gibanje proizvodnje. Stevilke za področje industrije in rudarstva nam o tem povedo: v razmerju do povprečja leta 1955 je proizvodnja v prvih 9 mesecih porasla za 8%, vplačana realizacija pa za 4%. V obračunu

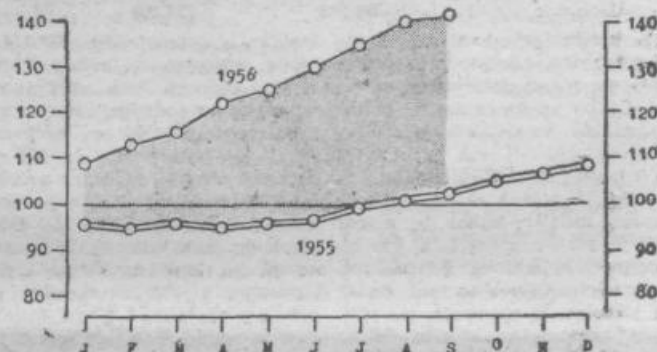
vplačane realizacije je upoštevano povečanje cen proizvajalcev za 2%. Iz tega jasno izhaja, da so morale pri proizvajalcih porasti zaloge neprodanega blaga. To je v skladu z zgoraj omenjenimi podatki, ki govorijo o zmanjšani potrošnji pri investicijah in pri materialnih nakupih države.

Kakor je znano, je tudi družbeni plan računal letos s povečanjem blagovnih zalog.

KRATKOROČNI KREDITI

Ni dvoma, da so določena gibanja po svoji strani ustvarila določene probleme in težave v proizvodnji. Te težave pridejo do izraza v prvi vrsti v prilagajevanju proizvodnje drugačnim zahtevam trga. To je normalen pojav v trenutku, ko se prehaja v razdobje zmanjševanja nekaterih vrst potrošnje in sprememb v potrošnji s smotrom ustvaritve bolj urejenih odnosov na tržišču, kakor je to tudi določeno z letošnjim družbenim planom. Pri reševanju teh vpra-

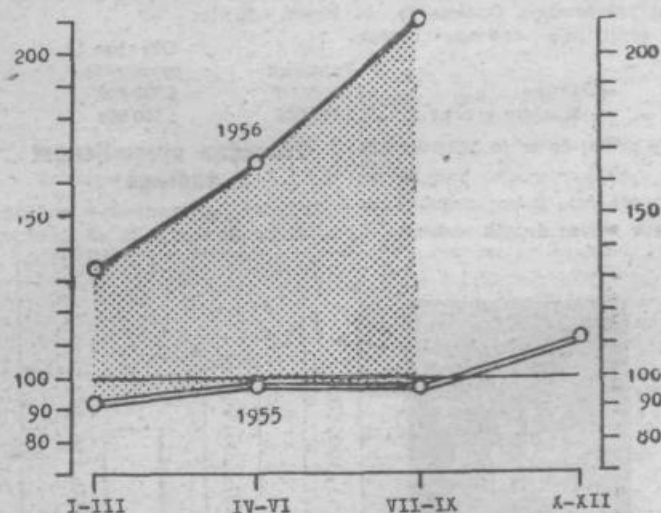
šanj je imela važno nalogo kreditna politika. S krediti je bilo potrebno omogočiti proizvajalcem, da so prebrodili težave v zastoju realizacije (prodaje) in da so se prilagodili novim zahtevam trga. Zato so kratkoročni krediti gospodarskim organizacijam letos zelo porasli, posebno pa na področju industrije in rudarstva. To najbolj potrjuje grafikon, ki kaže gibanje kratkoročnih kreditov na tem področju.

Bilo bi pa pogrešno primerjati v tem grafikonu kratkoročne kredite v letošnjem letu z njihovim stanjem lani. Upoštevati je treba, da so bile lani razmere drugačne, kakor letos. Tako na primer, medtem ko so letos vse do 5. meseca kratkoročni krediti v gospodarstvu rasli, so ob istem času drugi činitelji omejevali potrošnjo in kljub povečanju kredita ustvarjali v gospodarstvu zelo resne težave glede plačevanja. Ta porast kredita v gospodarstvu je potemtakem v znatnem delu šel za kritje zalog končnih izdelkov, ki so raste pri gospodarskih organizacijah.

Taka gibanja so ustvarila tudi druge probleme, s katerimi moramo sedaj računati. Zaradi ukrepov, ki so bili usmerjeni na ureditev tržišča, v prvi vrsti zaradi omejitve investicijske potrošnje, so bila ustvarjena dostoj velika neporabljena investicijska denarna sredstva.

Iz grafikona je razvidna razlika v investicijskih naložbah letos in lani. V prvih 9 mesecih lani so znašale naložbe v bruto investicije 279 milijard, v istem času letos pa 244 milijard, kar je približno 13% manj. Od tod izvira tudi dejstvo, da znatno rastejo investicijska sredstva, ki ostajajo neporabljena do konca 9. meseca.

Iz tega izhaja, da so denarna sredstva namenjena za investicije, (brez blokiranih investicijskih sredstev, kakor je na primer blokirani del amortizacijskih skladov) narasla na rekor-

den znesek, ki je bil v septembru več kot dvakrat večji kakor v ustreznem času lani. Ni dvoma, da je treba to dejstvo še posebej upoštevati.